

Nro. 52.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben, Kedden Decembernek 28-ik napján
1802-ik esztendőben.*

B é t s.

Tegnap előtt, úgymint Sz. István napján, a régi bévett szokás szerint, nagy pompával ment Fels. Urunk a' Sz. István templomba, két kedves testvérjeinek, úgymint, Antal és János K. Fő herczegeknak társaságában. Azon gálá hintó előtt, mellyben Ő Cs. Kir. Felsege két testvérjeivel egyetemben a' Császári várból a' nevezett templomba ment, egynéhány Kamarás urak lovaglottak, a' kik közt két Magy. Magnas is vóit igen beises nemzeti köntösben fel öltözve. — A' hintót a' Császári Kir. testörző nemes Magyar és Német seregek is lóháton követték. — A' szent misének végződése után hasonló pompával tért

F f f

Ö Csász. Kir. Felsege Császári lakó rezidentiájába vissza.

A' Valentzei Pátriárkának, *Flangini* Kardinálisnak, a' ki tudniillik a' nem régiben született fő herceget, a' mint mi is meg irtuk, meg kerestelte, egy igen betses kerestet és gyűrűt küldött Feldmarfal Károly Ró herceg, mint a' született tsetsemőnek kerestt atya ajándékba.

Magyar Ország.

A' Pesti Királyi fő Oskolának egyik érdemes tagját, *Titt. Markovics Antal* Urat, a' törvényes tudományoknak Doctorát, és az egyházi törvényeknek rendes és közönséges Tanítóját, sok és szembe tűnő érdemeire való tekintetből, Kir. Tanátsoffa tenni méltoztatott Fels. Urunk.

Néhái *Stáhty György* Urnak, ugyan azon Kir. fő Oskolában, a' Chirurgia, és Bába mesterség közönséges Tanítójának halála után, azon tanító szék, az a' mellé ragasztódott 1200 forintból álló fizetéssel együtt, üressen hagyatván, a' Fels. Kir. helytartó Tanátsnak 16-ik Novemberi meg határozása szerént, annak megnyerése végett, a' jövő 1803-ik esztendőben, Pünköst havának első napján Concursus fog Pesten tartatódni, a' mellyre minden magokat jól értő, azon tudományokban illendőképen jártas és költes férfiak meg jelenhetnek ha tettik, 's bé nyújthatyák az oda való Medica Facultásnak az ezánt való memorialifaikat.

Olasz Ország.

Genudból Deo. 6-ik napján. Hoffzas politika hánykódásaink után, végtére nekünk is állandó Constitútziónk van már, melly szerént a' Kormányzéknek feje a' *Doge*, a' ki a' *Senatus*

által választatik azon hivatalra, melyet hanemi ha újabbán választódik, hat esztendőnél tovább nem viselhet, e' mellett, 40 esztendősen felülvalónak kell nékie lenni — A' Senatus 30 személyből fog állani, és 30 esztendőn alót senki sem érheti el ezen méltóságot. — Hat esztendő el telése után, ezeknek is ki kell viselt hivatalyokból lépni, 's másoknak helyet adni; minden törvényes polgár lehet Senátor, ellenben senkinek sem szabad többé nemesi jussal élni.

Rómából Decemb. 7-ik napján. Még most is igen friss emlékezetben van a' nállunk, hogy a' Frantziák Olaszországban lett első bé routásokkor, a' bútsújárásokról híres Lorettóban találtatott kintset mind el ragadozták, nemcsak, hanem a' tsuda tévő Sz. Mária képét is Párisba küldötték, 's mind addig ott tartóztatták, miglen Bonaparte a' kormányt kezére vévén, a' mott uralkodó Sz. Pápnak VII. Piusnak, azt vissza küldötte volna. Azon idő őt fogva, a' maga udvari kapóházába tartotta azt Ő Szentsége. Hanem mostanában ismét Lorettóba küldötte azt, minekutána negyednapig körönséges helyre ki tétetvén Rómában, minden jó kereszténynek szabad volt azt látni és tisztelni.

Helvétziai Respublika.

A' Párisban lévő Helvétziai deputatusok, közül ki nevezett személyek e' folyó hólnapnak 10-ikén confereatziára hivattatván, Senator Barthelémy el olvasta előttök azon irást, melyet a' Helvétziai Constitutiónak jövendőbéli alkotmányáról, az első Conzul nékie küldött. A' többi közt illy kifejezésekkel élt ez a' nagy ember: „Helvétziának kéiséges ki menetelű környülállásai azt kívánnyák, úgymond ő, hogy minden ré-

szen lévők félre tegyék indulatoskodásokat. Azon maga le kötelezését, melly szerént azt igrte vala az első Conzul, hogy Helvétziának meg háboritatott tsendességét vissza fogja helyheztetni, bé tellyesíteni igyekezik, és nagy bizodalommal vagyon az eránt, hogy ezen munkában a' deputatufok is segítségére lesznek ő néki. Önnön maga a' természet is foederativus, az az, öszve szövetekezett Statuffá tette Helvétziát. — Az időnek sok változásokkal öszve kaptolt környülállásai suveranus, az az, mástól nem függő és jobbagy népeket tettek egymás mellé. Sok familiákban tsupa democratica vólt az igazgatás formája. E' kettőnek egymás mellett meg állani tellyes lehetetlenség. Az időnek jelenvaló környülállásai kíváltképen való módon három fő dolgot kívánanak, elsőben, hogy minden Helvétziai Kántonok egyenlő jussokkal birjanak; hogy minden familiák mások felettvaló praerogativajokról, le mondjanak és hogy mindenik Kántonnak foederativa alkotmánya legyen. — Lehetetlen, hogy mindenik Kántonnak egy formájú legyen a' financiája, hasdi állapotja, és kormányozásának módja. Még eddig soha sem vólt Armadiája, és követeket sem tartott a' külfő udvaroknál. Az egy részre való sem hajlásra, a' kereskedésre, és az okos gazdálkodásra leg nagyobb szüksége van azon Statusnak. Egy résznek sem kell ott a' a' másikon dialmat venni. Kötelességében áll az a' Frantzia Kormányzéseknek, hogy semmi ellenséges alkotmányt ne engedjen Helvétziában fel állitódni. A' deputatufoknak minden magános planumjaikat örömeft meg fogja az első Conzul halgatni."

Azok a' Párisban lévő Helvétziai deputatufok, a' kikre az új Constitutiónak ki dolgozása bizatódott, úgymint, *Rüttimann, Müller, Friedberg, d' Affry, Reinhard és Kuhn*, mindnyájan a' democratica igazgatás formájához ragaszkodott

emberek. — *Mülinen* igen híres Bernai Patri-
ciust is Párisba hivatta a' külföldi dolgokra ügye-
lő Francia minifter polgár *Talleyrand*, olly vég-
gel, hogy annak, mint igen derék, egyenes szí-
vű, és semmi részre nem hajló férfinak tanatsá-
val is élhesse a' Helvétziai új Constitutiónak ki-
készítésében.

A' Párisi közönséges levelek azt beféllik,
hogy a' Friburgi Kántonnak deputatusa Gróf
d'Affry, és a' Bazeli deputatus *Sarrazin* ebédre
hivattak a' Fr. első Conzulhoz. — Egy Párisban
lévő Helvétziai deputatus egy kis könyvetskét irt
vólna ottan, mellyet három részre osztott fel; az
elsőben azt írja le rövideden, mi vőlt Helvétzia
ennekelötte; a' *másodikban* miben állyon mostani
állapátja; a' *harmadikban* pedig minéműnek kel-
lene annak lenni. Midőn ő ezen munkáját egy nagy
embernek bé mutatta vólna, ez illy rövideden,
de fontosan válaszolt néki: *Nem szükség, úgy-
mond, e' tárgyról sokat írni és szóllani, akármi
lett légyen ez előtt Helvétzia, annak most kevés
haszna van; miben légyen jelenvaló állapotja azt
kiki eléggé láthattya; miképen fog ennekutánna
lenni, azt rövid idő múlva meg fogják néki mon-
dani.*

Nagy Britannia,

A' 3-ik Decemberi Londoni közönséges leve-
lek szerént, parantsolatot adott az eránt ki a'
kormányfő, hogy a' Gibraltári és Máltai An-
glus katona őrizetek egynéhány ezer emberrel
őregbitessenek. A' tengeri dolgokra ügyelő Hiva-
taldan rendkívül való foglalatosság tapasztaltik.
— A' Grenville részén lévő parlamenti tagok
a' Pitt exminifter pártján lévőkkel meg békél-
tek, melly nem várt történetnek bizonyoslan fon-
tos kövtekezései fognak lenni.

A' Portsmeuthi kikötő helyben lévő szorgalmatos készülétek is olly formák, mintha nem sokára el kezdődne a' tengeri hadakozás. Azok a' hadakozó hajók, a' mellyek kevés idővel ennekelőtte hadi készüléteikből ki vetkezettek, ismét fel fogyverkezetnek, hajós legények verbuáltatnak, a' szabadtsággal honnyaikba ment tisztek vissza hivatnak, egy szóval, minden készülétek azt jelentik, hogy újobban vérel fog a' tenger vize meg felfődni. — Az Angliai Admirálitásnak mostani derék elölője Lord *St. Vincent* Angliának minden nevezetesebb kikötő helyeit bé járta, a' tengeri szolgálatainak minden ágát bogát szorosan meg vizsgálta, és sok káros vissza éleséket, tsalárdságokat, a' mellyeket tudniillik valamiat az alsóbb, úgy a' felsőbb rangú tisztviselők eddig gyakorlottak, fel fedezett, 's el törölt.

Londonból December 1-eső napján. A' tehát himlő bé óltatásának jóltévé következtetése, nemcsak itt, nemcsak egész Angliában, hanem minden Európai birodalmakban, sőt e' világ egyéb részeiben is, nyilvánfággóan tapasztaltattak, és annak az érdemes hazánkfiának, a' ki ezen áldott találmányt ki nyilatkoztatta, és sok ezer probatétélei által meg erősítette, örök áldásban fog a' neve maradni. Ellenben a' *Maylandban* talált, és *Frantzia Országban* is bé. vevődött Galvanismusnak szerentsége nem olly nagy. Eleinte olly bizodalomban vólt ez erántis a' tudós világ, hogy az által a' siketféget, vakságot, 's több e' féle emberi nemzetet rongáló nyavalyákat meg lehesen gyógyítani. Imitt amott tapasztaltatott is annak hasznos következtetése, de sokkal több példák mutatták azt, hogy a' galvanizált személyek nemcsak meg nem szabadultak halló és látó tehetségeiknek nyavalyáitól, sőt a' galvanizálás után kevesebbet hallanak és látnak mint az-

nakelötte. Azomban annak hasznaló erejét egy általjában tagadni nagy oktalanság völna; idövel ez a' talalmány is vitetödhetik azon tökéletességre, a' mellyre a' tehén himlövel való bé öltás már ekkorig is fellépett, kíváttképen hogyha annak hathatós erejét közelebb emérhetik, s bizonyosabb regulák közö szotishattyák a' természet visgaló böltsek.

Parlamentális Dolgok.

Lord Grenvillének azon beszédje, mellyet az Alsó Parlamentumnak Decemb. 2-ik lapján tartott gyüllésében a' mostani ministerek ellen mondott, és a' mellyet a' közelebb múlt posta napon költ Magy. Kurir darabjának utolsó napján Erd. Olvasóinkal mi is, de igen summásan közlöttünk, maga valóságában ekképen vagon:

„Minister Addington úgymond, 50 ezer matrozokat kíván az Alsó Parlamentumtól, de miétt, mi végre, mitsoda indító okokból, ki nem jelti. Halhatatlan, és a' Parliamentumjussait felelte nagyon-sértégetö tselekedet ez. Még ekkorig mindenkor az a' reménység taplált engemet, hogy a' Királyi ministerek világosan, szabadossan, és mint Anglusokhoz illik, egyenesen ki fogják magokat nyilatkoztatni. De nagyon még tsalatkoztam reménységemben, ök még most is az allandóság és álhatatlanság közt tentoroznak, és tettetö s homályos szókkal mázgollyák titkos fel tételzeiket. — Tehát újokban azt tudakozom töllök, veszedelemben forgunké, vagy elegendök vagyunk e' annak el háritására? Továbbá azt mondom, tengeri erőnket 50000 matrozal szaporítani békesség idején nem szükség a' haborúnak el kezdésére pedig tsekélység; mit akar tehát a' minister azokkal? mire fogja ö azokat fordítani. Elöben, is tekintsük meg az Európai tengeri Ha-

talmasságoknak erejeket. Még ekkorig nagy hajlandóságot mutatott a' Frantzia Respublika eránt az Orosz Birodalom, de bizonyos okokra nézva reményleni lehet azt, hogy változást fog ez az alkotmány szenvedni. — Hollandia minden erejét arra fordította, hogy előbbeni tengeri erejét vissza állíthassa — Ennél is keményebben erőlködik Franciaország maga tengeri hatalmának öregbítésén, és minden Európai Hatalmasságoknak tengeri erejek tölle függőnek. Mert nem a' Frantzia Kormányfő vezérlése után halgatnak e' Portugallia és Spanyol Országok? — A' hova az lábat bétetzi, onnan mindjárt ki szoríttatik Anglia — Valami szemének szájának tettik, ezen költött szin alatt, hogy ő békefényt akar a' nemzeteknek adni, 's őket szerentséssé tenni kívánja, mind elfoglalja — A' közép Tengerben is ő már az uralkodó, egyedül a' Málta szigete van még most mellettünk, 's ohajtánám, hogy Anglia mind ezt, mind azokat az erőffégeket, a' melyeket az Ammiensi békefény meg határozása szerént előbbi birtokosaiknak vissza adni kellene, tovább is meg tarthatná. Frantzia Országának azon békefény meg készülésétől fogva való viselete, és a' józan politica is erre bírnak bennünket. — Napkeleti 's napnyugoti Indiában ennél is szomorúbbak reánk nézve a' ki nézések. — Számos hadi népet küldött a' Frantzia Kormányfő St. Domingóba — Lovisiát is magáévá tette, és balgatag minísterjeink is által engedték a' Martinique szigetet. — Kevés idő múlván ott is hozzá kezd Franciaország a' térítéshez, onnan is apostolokat fog a' szomszéd szigetekbe küldeni. — Angliának illy szerentsélen fekvése közt, akarki is könnyen reá áll az 50 ezer matrozoknak meg ígérésére. Hanem újobban azt kívánom, mondják meg a' minísternek igazán, hová és ki ellen kívánják azokat fordítani."

Mindezeket tsendeffen el halgatván minifter *Addington*, végtére így szólott: „Az Ammiensi békellégnek tökéletességre lett menetele után, 30 ezer matrózt akartam szolgálatban meg hagyni, de most, Európa jelenvaló környül állásaira nézve kéatelen vagyok 50000-t kivánni, és néhány napok múltván a' hadi dolgokra ügyelő hivatalnok titoknokja, azon számos hadi seregeknek la'stromái is, mellyet szolgálatban meg hagyni kívánunk, szeme ele be fogja a' Parlamentumnak terjeszteni. Illy számos hadi és hajó seregeknek készen való tartását a' békesség idején is szükségességnek lenni tartjuk, kiváltképen azért, hogy annak gyümöltseivel annál hosszabban, 's acnál bátorságosabban élhessen nemzetünk. Hogy maga tengeri erejét Hollandia öregbiteni kívánnya, azon tsudálkozni nem lehet, mivel az Ammiensi békeséges alkudozás elatt 16 linea hajójánál több nem vólt. — Kétség kívül, mind ez, mind a' Spanyol flotta öszve fognák magokat, ha ujobban háború lenni találna, a' Frantzia flottával kaptsolná.

De nagyon meg tsalatkozik a' tisztelt úr (t. i. *Grenville*) ha az Orosz, Svéciai és Dániai flottákról is hasonlóhépen gondolkozik. — A' közép tengeréről jött hírek felette való módon nagyítódnak, és minden fundamentum nélkül szükölködnek. Admiral *Bickerton*, a' ki 10 hadakozó hajót commandiroz a' Közép Tengerben, nekem olly tudósítást küldött mostanában, melly szerént őt ki evezhető hajók állanak a' Tulóni kikötő helyben készen, a' Kartagénai kikötő helyben pedig annál is kevesebb. Ezek azok a' veszedelmek, a' mellyektől Angliának azon oldalról tartani lehetne. Az utólfó háború tüznének ki ütése előtt Fr. Országának 105, Spanyol Országának 79, Hollandiának 27 linea hajói állottak készen. Ez a' 200 evezőből álló flotta 123-ra szállott alabb; en-

nél is kevesebb az ő fregattáiknak a' száma. Ellenben minékünk most is 192 linea hajóink, 209 fregátjaink, 120 falupjaink, 243 kisebb rangú hadakozó hajóink, és így mind öszve 773 evező hajóink vannak készen. Hogyha ma vagy hólnap ismét el kezdődne a' háború, olly bőíts intézkedést tett az Admirálisás fő igazgatója, hogy 4 hetek el forgása alatt, 50 linea hajók, sőt ha a' szükség 's környülállások kívánák, többek is ki repülhetnének kikötő helyeinkből. Mi ugyan békességet kívánunk, de ha a' hadakozás szükséges lesz, egész bátorsággal fogunk az ellenség ellen menni. Ezen okokra nézve kívánunk mi 50 ezer matrózokat."

Sir *Sidney Smith*, a' ki sok jeles haditetteiről esméretes már előttünk, a' jelenvaló hólnap 2. ikán tartott Alsó Parlamentis gyűlésben, illy foglalató beszédet mondott: Én igen hajlandónak tapasztalom most Fr. Országot a' bekelességre. A' jelenvaló kormányszéknek tagjai többnire magok is katonák lévén, jól esméri a' háborúnak rettenő mivoltát. De hasonló Franciaország a' szelvezes tengerhez, mellyenn mint valamely teatrumon' gyakorta és hirtelen szoktak a' politikai játékok változni. E' mellett még most is azon törik a' Frantziák elméjeket, miként lehetne Angliába ki szállani. Hogyha Franciaország 28 millió lakosai közül csak 400 ezer ember válalkozna is olyan ki, a' ki az Angliába való ki szállást meg próbálni mérézlene, nem kevés munkát és gondot okozna minékünk, ambár még vagyok arról győződve, hogy valameddig olly frámos leszen a' mi tengeri erőnk, mint most, addig semmi okunk nem lehet a' veszedelemtől való félelemre. Az egész dolog ettől függ, 's erre magam is mindenkör örömeft voksolok, hogy nem kell a' pénznek kedvezni. Ennekelőtte, míg még régi határai

közzé volt Frantzia Ország szorittatva, soha sem voltam az Országunkba való ki szállásokról szorgalmatos. — A' canálisban (az az, a' Frantzia és Anglia Ország közt fekvő szoros tengerben) lévő Frantzia kikötő helyek mind aprók, és a' Havre de Gracei kikötő helyben sem férhet 60 hajónál több meg. Illyen módon könnyű volt a' mi hadakozó hajóinknak az azokban volt apró Francia hajókat, mihelyt a' tágas tengerre ki repültek, öszve rontani, De a' mióta több kikötő helyeket, nevezetessen a' Hollandiához tartozókat is szerettek a' Canalisban magoknak a' Frantziák, azóta nagyon meg változott a' dolgoknak mivolta. Hollandiából könnyen által lehet egy éjjel Angliába jönni, én magam is próbáltam e' dolgot. Hollandiának hadakozó hajói minékünk keveset árthatnak, azokat egymás után mind el raboljuk, 's azokkal tengeri hatalmunkat annál inkább öregbittyük; de hogy most a' Frantziák birtokában vagynak a' Hollandus kikötő helyek, azt már szunnyadozó szemekkel el nem nézhettyük, kiváltképen azért, mivel igen könnyen által lehet azokból Angliába evezni. Hogyha hirtelen való változás esne a' Frantzia Kormány. székben — hogyha azon Országban egy olly második Brutus támadna, a' ki tudniillik az első Conzult életétől meg foszthatná, mivel mindenkor irtodztam az illetén történetektől, az arról való gondolkozás is fel borzaszt engemet, hogyha, mondom, e' meg történne, könnyen meg próbálhatnák a' Frantziák az Angliába való ki szállást, a' melly ha szinte szerentsétlen lenne is, de még is sok bajt és kárt okozhatna minékünk. A' Hollandiai kikötő helyekből, a' mint már fellyebb meg mondtam, könnyen által lehetne egy éjjel Angliába jönni. Ezen 's több illy elmékedések könnyen arra birhatnak bennünket, hogy mi min-

denkor jó lábbon és készen tartsuk a' mi tengeri erőnket. "

Jegyzés. Sidney Smitnek ezen beszédje, sőt a' több Parlamentalis vetélkedések is szórúl szóra bé vannak a' Frantzia officialis újság levelekbe, a' Monitörbe iktatva. Ez a' Frantzia közönséges újság levél, még azokat a' marczonegő beszédet is minden részre való hajlás nélkül elő szokta adni, a' mellyek az Angliai Parlamentalis gyűlésekben, a' Frantzia Kormányzék ellen mondatnak. — Ez a' híres Anglus hajós Kapitány *Sidney Smith* az utolsó Frantziák ellen vívelt háborúban fokszor, és derekasan meg különböztette önnön magát. Ő volt az, a' ki az Anglusoknak Tuloni kikötő helyből lettki költözéseknek alkalmátosságával, az ott volt Frantzia flottát meg égettette; ő a' ki az annakutánna következett észtendőben, egy fregaton a' Frantzia tengeri partok előtt fel's alá járkálván el fogatott, 's a' Tempeli tömlöczbe tsukatott, de a' honnan egy *Philippeau* nevezetű Frantzia emigrans által tsudállatos módon kt szabadított. — Ő volt az, a' ki Syriában, a' Bonapartétól ostromoltatott Jean St. Acrei erőlléget ditsőllégesen védelmezte, és meg is tartotta. Arra való nézve könnyen hitelt lehet nékie, mint nagy tapasztalású tengeri tisztnak, abban adni, hogy nem lehetetlen volna az ellenségnek Angliába ki szállani.

Londonból Decemb. 4. dik napján. A' Felső Parlamentumnak tegnapi napon tartott gyűlésében, igen fontos dolgot adott Gróf *Moirá* elő: „Lehetetlen, *úgymond*, a' Parlamentumnak azt bé húnynyt szemekkel el nézni, hogy a' napkeleti Indiai kereskedő társaság, egy időről a' máfikra mind több több tartományokat foglal el Asiában. Nem régiben is Karnatik szerentsetlen

herceget fosztotta meg ősi örökségeitől. Szüntelen a' Frantzia Ország utállatos fősvenysége ellen beszélnek Parlamsnrjaink, szüntelen azt hányják annak szemére, hogy minden körülötte lévő szomszéd tartományokat el akar nyomni, azomban mi el felejtjük azt, hogy a' napkeleti Indiai kereskedő társaságnak telhetetlen fősvenysége miatt, az egész Anglus nemzet utalátossá leszene' világ előtt. Arra való nézve azt kívánom, hogy azok az irások, a' mellyeket a' nevezett kereskedő társaság 1797-ik elztendőnek első napjától fogva, 1800-ik elztendő kezdetéig Asiai birtokaiba küldött, terjesztessenek párban a' Parlamentum eleibe. — Gr Moirának ezen projectuma sok pártfogokat kapván, mingyárt helybe hagyatódott. —

Londonból Decemb. 8: ik napján. Tegnap az úgy nevezett *Whigs - Klub*, az az, a' nemzetjussainak és szabadságának védelmező gyülekezete, fényes gyülléft tartott a' Korona tziemerü vendégfogadóban, mellyben Lord Ruffel viselte az előülői hivatalt. — A' gyülléft követett vendégségben, leg elsőben is ő ivott a' *Fox* úr egefféért, kinek mások is nagy öröm kiáltás közt követték példáját. Azután egy szép óratiót mondott a' népnek ez a' bálványa, mellynek a' következendők voltak a' nevezetesebb kifejezései:

„Uraim !! jól tudják azt Kigyelmetek, hogy én a' volt ministerek alatt ki maradtam a' Parlamentum gyülléseiből, kiváltképen azért, mivel semmit sem mivelhettem a' nemzeti szabadság dolgában. Most pedig ismét el kezdettem a' Parlamentum gyülléseit látogatni, olly végből, hogy ellene szegezhessem magamat az új háborúnak, melly szinte olly ártalmas volna hazánk constitutiójára nézve, mint az előbbeni háború. — Azaz akarják a' Publicumot némelylek el álltatni, hogy

én szunnyadozó szemekkel nézek Frantzia Ország rettentő nagyobbítására, azon okból, mivel semmit sem lehet attól tartanunk. — Igen különös vöd ez. Miért ellenzettem én a' Frantzia Ország ellen viselt háborút? Azért, mivel alkalmazhatóságot szolgáltatunk avval a' Frantzia Ország hatalmának öregbedésére. — Miért sürgettem a' békeféget mindenkor? mivel a' háborúnak folytatása szüntelen nagyította a' köz terhet. — Fr. Országnak hatalmát, a' melly másként is igen nagy, még jobban nevelné az új háború. — A' mi belső dolgainkat illeti, nékem a' jelenvaló miniszterek alatt is kevés reményfégem van a' nemzeti szabadság helyre állításához. Az illy környülállások közt egyebet nem mivelhetünk, hanem hogy annak további megkisebbitését, a' mennyire lehet, ne engedjük. Még a' könyvnyomtató sajtóknak sints most annyi szabadságok, mint volt enneke ötte, és a' mostani kormányozok ellen senki se mondhattya a' maga értelmét szabadon ki. — Sokan azt hempelyitik eionkbe, hogy más Europai Birodalmakban szorosabb határok közzé van a' könyvnyomtató sajtóknak szabadsága rendelkezve mint nálunk; meg lehet; de nekünk azt kell meg gondolnunk, hogy mi Anglusok vagyunk.

Török Birodalom.

A' Moldvai nemességhez, az oda való Görög papsághoz és lakosokhoz egy olly foglalatu *Fir-mánt* avagy parantsolatot küldött nem régiben a' Fényes Porta, mellyben eddig való hívségeket ditsiri, azon tartomány jövődébéli adaját meghatározza, és az új hospodarnak, avagy vajdának urakodását hét esztendőre terjeszti ki. —

Paswan Oglu Widdini Basa nagy hívséggel láttatik a' Fényes Porta ellen viseltetni, a' mennyiben minden parantsolatit a' leg utólsó pontig

hő tellyesíteni kívánnya: A' Franciaia első Con-
sul is munkás lehetett benne, hogy ez a' fok
elzteredőig fok nyughatatlanságot 's bajt okozott.
Bara le tsendesedett, 's vele együtt a' több ötöt
követő pártos Muzulmannok is le tsendesedtek,
az Európai Török Országban volt fok haramják
szélllyel oízlottak.

A' Konstantzinápolyi leg újabb tudósítások
szerént, már egynehány Frantzia és Anglus ha-
jak mentenek a' Dardanellákon kereftül a' Fe-
kete Tengerbe, 's onnan az Orosz Birodalombé-
li kikötő helyekbe a' kereskedés végett, a' melly
igen nagy hasznára fog ennekutánna ennek az
utólsóbb Birodalomnak szolgálni. Sok ideig zár-
va tartatott ez a' tengeri út az Európai kereske-
dő nemzetek előtt.

Elegyes Dolgok.

A' szélesen kiterjett Orosz Birodalombéli Confi-
tutiónak egyik fundamentomos tziikkelye az, hogy
miuden különböző vallású házasoknak gyerme-
keik a' nem egyesült Görög vallásban neveltes-
senek fel. — Baró Hogguer, a' Batava Respubli-
kának Petersburgi Császári udvarnál volt követje
I. Sándor Császártól engedelmet nyert arra, hogy
az ő Orosz születésű és vallású feleségének nem
régiben szület férfi magzatya, a' Reformáta val-
lásban neveltetődjön fel. — A' Chinai Császár-
nak ezatendei jövedelme 30 millió font sterlingre
(30 millió forintra) tétetődik. — A' Wallisi
Kir. herczegnek, az az, az Angliai Korona örökös-
nek, 10 olly kézzel írott régi könyvet küldött a'
Nápolyi Király ajándékba, mellyek a' föld alá
fűllyedt Herkulánium városa omladványai közt
találtattak. Ez a' tudományokat és tudósokat
kedvelő Kir. herczeg több elzteredőatől fogva

olly tudósokat tart maga költségén Nápoly városában, a' kik azon 17 századoknál régibb könyveknek le másolásokban fáradoznak. — A' Wallésia és Piemont közt fekvő *Simplon* nevű nagy hegynek tetején épült hospitiumban, avagy vendég házban már három szerzetes papok laknak olyanok, a' kik az utasokra gondot viselnek. — A' Fels. Auszriai Házhoz tartozó *Bukovinában* gazdag arany és ezüst termő őrök találtattak fel, mellyeknek dolgoztatására egy Urbán nevű híres Bécsi mineralogus küldetett. — Hollandiai Admiral de Winter békefféget kötött a' Tunisi D-nyjal, a' kinek, akkor mingyárt 80000 piastert, 120 hordó puska port, és sok hajóhoz való készületeket fizetett a' Batava Respublika; e' mellett 7 ezer piastert köteles annak esztendőnként fizetni. — A' Fels. Madritti és Florentzai Királyi familiának örök emlékezetére egy olly emlékezet oszlopot emelt a' Barcellónai polgárság, mellynek herczeg de la Pace tette le első fundamētum kövét. — Ama híres Medicéi Vénus, a' Florentzia ritkaságoknak fejedelme, minden órán Párisba toppan. Ezt az igen nevezetes fejér márványkőből tsinált remek munkát, K. U. születése előtt 300 esztendőkkel, egy *Praxiteles* nevű híres Görög Országi képfaragó készítette, mellyet néhány századokkal ennekelőtte, a' tudományokat és szép mesterfégeket nemcsak nagyon kedvelő, hanem tellyes tehetségek szerént is gyarapító Medicis házból származott Florentzai nagy herczegek nagy árron szerzettenek meg magoknak. — A' Frantziáknak Toskánai N. herczegségben lett első bé ütéseknek alkalmatosságával, ez a' remek munka Siciliába vitetett által, hanem most csak ugyan kezekbe botsátatott.

D. D. S.